

A GUERRA FRÍA

Un dos obxectivos fundamentais da política exterior de Estados Unidos é a creación de condicións nas cales nós e outras nacións podamos forxar un xeito de vivir libre de coacción. Esta foi unha das causas fundamentais da guerra con Alemaña e o Xapón. A nosa vitoria logrouse sobre países que pretendían impoñer a súa vontade e o seu modo de vivir a outras nacións. Para asegurar o desenvolvemento pacífico das nacións libres de toda coacción, Estados Unidos tomou parte preponderante nas Nacións Unidas. Estas están destinadas a posibilitar o mantemento da liberdade e a soberanía de todos os seus membros. Con todo, non alcanzaremos os nosos obxectivos a menos que esteamos dispostos a axudar aos pobos libres a preservar as súas institucións libres e a súa integridade nacional fronte aos movementos agresivos que tratan de impoñerlles réximes totalitarios. Isto é simplemente recoñecer con franqueza que os réximes totalitarios impostos aos pobos libres, por agresións directas ou indirectas, socavan os fundamentos da paz internacional e, xa que logo, a seguridade dos Estados Unidos (...).

Se vacilamos na nosa misión de condución podemos facer perigar a paz do mundo e, sen dúbida arriscaremos o benestar da nosa propia nación.

Discurso do presidente Truman ante o Congreso de EE.UU. Washington, 12 de marzo de 1947

A verdade da cuestión é que as necesidades de Europa para os próximos tres ou catro anos en alimentos e outros produtos esenciais procedentes do exterior, principalmente de América, son tan superiores á súa presente capacidade de pago, que teñen que recibir unha axuda adicional substancial ou enfrontarse cun deterioro económico, social e político dun carácter moi grave.

O remedio consiste en romper o círculo vicioso e restaurar a confianza da xente europea no futuro económico dos seus propios países e de Europa como un todo. O fabricante e o granxeiro ao longo e ancho de amplas áreas ten que ter capacidade e vontade de cambiar os seus produtos por moedas cuxo valor continuo non estea constantemente en cuestión.

Deixando ao carón o efecto desmoralizador sobre o ancho mundo e as posibilidades de desordes resultantes da desesperación da xente afectada, as consecuencias para a economía dos Estados Unidos parecen evidentes a todos. É lóxico que os Estados Unidos fagan canto estea no seu poder para axudar a volver a unha saúde económica normal no mundo, sen a cal non cabo estabilidade política nin paz segura. A nosa política non vai dirixida contra ningún país, nin ningunha doutrina, senón contra o fame, a pobreza, a desesperación e o caos. O seu obxectivo debe ser a volta á vida dunha economía operante no mundo, de forma que permita a aparición de condicións políticas e sociais nas que poidan existir institucións libres. Tal axuda, ao meu modo de ver, non debe levarse a cabo en anacos a medida que se desenvolvan as crises. Calquera axuda que este Goberno poida prestar no futuro debe procurar unha cura antes que un simple paliativo.

Discurso de George Marshall. Universidade de Harvard, 6 de Xuño de 1947

(...) Os Estados Unidos atopáronse coa URSS, coa súa crecente influencia internacional, que constitúe un bastión da política antifascista e antiimperialista dos países de nova democracia que escaparon ao control do imperialismo anglo norteamericano; cos obreiros de todos os países, comprendidos os da mesma América, que non desexan unha nova guerra imperialista en proveito dos seus propios opresores. (...)

Os profundos cambios operados na situación internacional e na dos distintos países ao terminar a guerra, modificaron enteiramente o taboleiro político do mundo. Orixinouse unha nova distribución das forzas políticas. A medida que nos imos afastando do final da contenda, máis netamente aparecen sinaladas as dúas principais direccións da política internacional da posguerra, correspondentes á distribución das forzas políticas en dous campos opostos: o campo imperialista e antidemocrático, dunha parte, e o campo antiimperialista e democrático, doutra. Os Estados Unidos representan o primeiro, axudados por Inglaterra e Francia (...)

As forzas antiimperialistas e antifascistas forman o outro campo. A URSS e os pobos da nova democracia son o seu fundamento. Os países que romperon co imperialismo e que resoltamente incorporáronse á democracia, como Romanía, Hungría, Finlandia, forman parte deste campo, ao que se engadiron, ademais, Indochina, o Vietnam e a India. Exipto e Siria son simpatizantes.

Andrei Jdanov: Discurso na sesión inaugural da Kominform, 22 de setembro de 1947

Os Estados Partes neste Tratado:

Reafirmando a súa fe nos propósitos e principios da Carta das Nacións Unidas e o seu desexo de vivir en paz con todos os pobos e todos os Gobernos;

Decididos a salvagardar a liberdade, a herdanza común e a civilización dos seus pobos, fundadas nos principios de democracia, liberdades individuais e imperio da lei;

Desexosos de favorecer o benestar e a estabilidade na rexión do Atlántico Norte;

Resoltos a unir os seus esforzos para a súa defensa colectiva e a conservación da paz e a seguridade conviñeron no seguinte Tratado do Atlántico Norte:

Art. 5. As Partes conveñen en que un ataque armado contra unha ou contra varias delas, acaecido en Europa ou en América do Norte, considerárase como un ataque dirixido contra todas elas e en consecuencia acordan que se tal ataque prodúcese, cada unha delas, en exercicio do dereito de lexítima defensa individual ou colectiva, recoñecido polo artigo 51 da Carta das Nacións Unidas, asistirá á Parte ou Partes así atacadas, adoptando seguidamente, individualmente e de acordo coas outras Partes, as medidas que xulgue necesarias, ata o emprego da forza armada para restablecer e manter a seguridade na rexión do Atlántico Norte. Todo ataque armado desta natureza e toda medida adoptada en consecuencia poñeranse inmediatamente en coñecemento do Consello de Seguridade. Estas medidas cesarán cando o Consello de Seguridade tome as medidas necesarias para restablecer e manter a paz e a seguridade internacionais.

Art. 14. Este Tratado, cuxos textos en francés e inglés fan igualmente fe,

depositarase nos arquivos do Goberno dos Estados Unidos de América. Este Goberno remitirá copias debidamente certificadas aos Gobernos dos demais Estados signatarios.

Washington, 4 de Abril de 1949. Tratado do Atlántico Norte.

(...)Tendo en conta, á vez, a situación creada en Europa pola ratificación dos Acordos de Parides, que prevén a formación dun novo grupo militar baixo a forma de Unión da Europa Occidental, con participación dunha Alemaña Occidental remilitarizada e coa súa integración no bloque do Atlántico Norte, o cal aumenta o perigo dunha nova guerra e crea unha ameaza á seguridade nacional dos Estados amantes da paz;

Convencidas de que nestas circunstancias os Estados europeos amantes da paz deben tomar as medidas necesarias para asegurar a súa seguridade e promover o mantemento da paz en Europa;

Guiándose nos propósitos e principios da Carta das Nacións Unidas;

Desexosos de fortalecer e desenvolver aínda máis a amizade, cooperación e asistencia mutua conforme aos principios de respecto á independencia e soberanía dos Estados e da non intervención nos seus asuntos internos;

resolveron concluír o presente Tratado de Amizade, Cooperación e Asistencia Mutua

Pacto de Varsovia, 14 de maio de 1955

O 25 de xuño de 1950, as tropas de Corea do Sur, en cumprimento dos designios norteamericanos agrediron á República Democrática Popular de Corea, desencadeando unha guerra civil, e lograron penetrar en varios lugares no seu territorio. Para rexeitar a agresión e garantir a seguridade da República, o Goberno da RDPC ordenou ás súas tropas pasar á contraofensiva, repeler ao inimigo e perseguilo no territorio de Corea do Sur. (...)

A diplomacia dos EE.UU. argallouse para encubrir a súa intervención armada, dirixida contra Corea do Norte, coa bandeira da Organización de Nacións Unidas, aproveitando a situación creada no Consello de Seguridade(...)

Historia da política exterior da URSS, 1974.

Lin nos vossos xornais que a política de coexistencia pacífica que vos propoñemos significaría en realidade a creación dun «mundo dividido». Nada máis afastado na exacta comprensión da idea da coexistencia pacífica que esta interpretación. Na realidade queremos obter o contrario: a coexistencia pacífica e a competencia das relacións sempre máis amplas entre os pobos, no dominio económico e cultural. Ao contrario a negación da coexistencia e da competencia, significan a ruptura de todas as relacións entre os países e un relanzamento da "guerra fría" (...).

Vivir en paz, en boa irmandade, ou camiñar cara a unha nova guerra, tal é a elección ante a cal atópanse agora as Unión Soviética e os Estados Unidos, o mundo enteiro. Non hai unha terceira a menos que un de nós considere o

trasladarse a outro planeta. Non creo máis nesta última posibilidade: os soviéticos non se senten mal de todo sobre a Terra e penso que vós non tedes intención de encargar billetes para a lúa. Segundo o que coñezo, a permanencia alí é bastante incómoda (...).

Kruschev no Economic Club de Nova York, setembro de 1959.

A Embaixada francesa presenta os seus respectos ao Ministerio de Asuntos Exteriores e, seguindo instrucións do seu goberno, ten o honor de chamar a atención ao goberno da URSS sobre o seguinte: o día 13 de agosto, as autoridades de Alemaña Oriental puxeron en vigor vas medidas para a regulación do tráfico nos límites dos sectores occidentais e do sector soviético da cidade de Berlín. Tales medidas tiveron o efecto de restrinxir, nunha proporción próxima á prohibición completa, o paso do sector soviético aos sectores occidentais da cidade. Estas medidas foron acompañadas pola pechadura efectiva da liña de demarcación de intersector mediante un amplo despregue de forzas e policía e destacamentos militares levados ao territorio de Berlín con este propósito.

Isto constitúe unha flagrante e especialmente grave violación do estatuto cuadripartito de Berlín. A liberdade de movementos con respecto a Berlín foi reafirmada e garantida polo acordo das catro potencias en Nova York o 4 de maio de 1949, e pola decisión tomada en París o 20 de xuño de 1949, polo Consello de Asuntos Exteriores das catro potencias (...).

O goberno francés protesta enerxicamente contra as medidas arriba menciona das, das cales só pode ser responsable o goberno soviético. O goberno francés pide ao goberno soviético que poña fin a estas medidas ilegais e chama a súa atención ao feito de que esta modificación unilateral do estatuto de Berlín só pode aumentar a tensión existente e empeoralala.

Reacción do goberno francés ante a construción do muro de Berlín, 1961.

Querido señor presidente:

lin a súa carta do 26 de outubro con gran detemento e celebro coñecer o seu desexo de buscar unha pronta solución ao problema. O primeiro que precisa facerse, con todo, é cesar no traballo das instalacións para proxectís dirixidos en Cuba, a inutilizar todas as armas ofensivas existentes en Cuba, baixo a supervisión das Nacións Unidas.

Na crenza de que isto se levará a cabo prontamente, dei instrucións aos meus representantes en Nova York que lles permitirán trazar durante esta fin de semana, en cooperación co secretario xeral en funcións das Nacións Unidas e os seus representantes, un acordo para unha solución permanente do problema cubano seguindo as liñas suxeridas por vostede na súa carta do 26 de outubro. Tal e como eu leo e entendo a súa carta, os elementos craves das súas propostas que me parecen aceptables en xeral, tal e como eu enténdooas son os seguintes:

1. Vostede acordará eliminar estas instalacións para armas ofensivas existentes en Cuba, baixo a observación e supervisión das Nacións Unidas, e proceder, con adecuadas seguridades, a deter a introdución de tales instalacións e armas en Cuba.

2. Nós, pola nosa banda, estaremos dispostos mediante o establecemento dos adecuados acordos realizados a través das Nacións Unidas para asegurar a continuidade e a posta en marcha deses compromisos ao seguinte:

a) Levantar inmediatamente as medidas de corentena agora en vigor; e b) Dar seguridade contra a invasión de Cuba. Confío en que outras nacións do hemisferio occidental estean dispostos a actuar do mesmo xeito.

Carta de J.F.Kennedy a Nikita Kruschev, 28 de outubro de 1962

As Partes participantes na Conferencia de Paz de París,

Con vistas a finalizar a guerra e restaurar a paz en Vietnam sobre a base do respecto dos dereitos nacionais fundamentais do pobo vietnamita e o dereito á autodeterminación do pobo vietnamita do sur, e para contribuír á consolidación da paz en Asia e o mundo, acordaron as seguintes estipulacións e comprométense a respectar e levar a cabo:

CAPITULO 1

Os dereitos nacionais fundamentais do pobo vietnamita

Art. 1. Os Estados Unidos e todos os outros países respectarán a independencia, soberanía, unidade e integridade territorial de Vietnam, como se recoñeceu nos Acordos de Xenebra sobre Vietnam en 1954,

CAPÍTULO II

Cese de hostilidades. Retirada de tropas

Art. 2. O alto o fogo será observado en todo o Sur de Vietnam ás 24 horas G.M.T. do 27 de xaneiro de 1973. (...)

Art. 4. Os Estados Unidos non continuarán a súa intervención militar e nos asuntos internos de Vietnam do Sur.

Art. 5. Dentro de sesenta días desde a firma do Acordo, abandonarán Vietnam do Sur todas as tropas, conselleiros militares e persoal militar, incluídos persoal militar técnico e persoal militar asociado con programas pacíficos, así como os armamentos, municións e material de guerra de Estados Unidos (...)

Acordo da Conferencia de París sobre a Guerra do Vietnam, 1973

Os Xefes de Estado ou Goberno de Países non aliñados, observando que existen crises que levan cara a un conflito mundial na transición dunha vella orde baseada no dominio a unha orde nova baseado na cooperación entre as nacións, funda do na liberdade, igualdade e xustiza social para a promoción da prosperidade; considerando que os procesos e formas dinámicas do cambio social dan moitas veces como resultado, ou representan, un conflito entre as forzas establecidas antiga mente e as novas forzas nacionalistas que emerxen; considerando que

soamente se pode conseguir unha paz duradeira se este enfrontamento leva a un mundo onde o dominio do imperialismo-colonialismo e o do neocolonialismo en todas as súas manifestacións estea radicalmente eliminado; E, recoñecendo o feito de que existen agora situacións de extrema urxencia que ameazan a paz mundial neste período de conflito en África, Asia, Europa e América Latina e que non se pode excluír a posibilidade de que a rivalidade das grandes potencias desemboque nunha conflagración mundial; que erradicar basicamente a fonte de conflito é erradicar o colonialismo en todas as súas manifestacións e aceptar e realizar unha política de coexistencia pacífica no mundo (...).

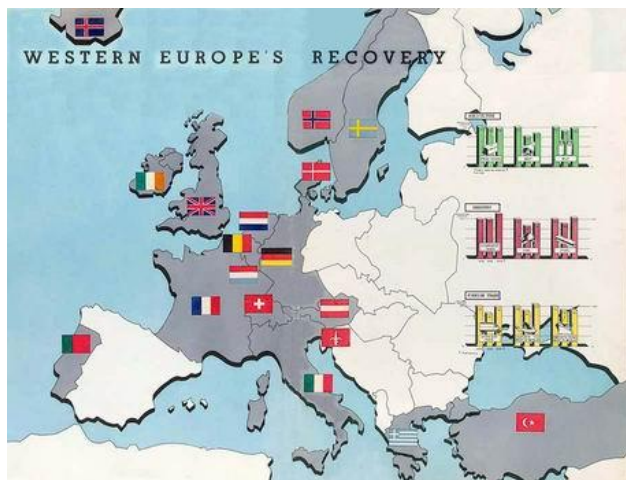
Declaración de Belgrado de Países Non Aliñados, 1961

A política defensiva de Estados Unidos está baseada nunha simple premisa: os Estados Unidos non comezará a loita. Nunca seremos un agresor. Manteremos as nosas forzas co obxecto de disuadir e defendernos contra calquera agresión para preservar a liberdade e a paz (...).

Logo de coidadosas consultas cos meus asesores, incluído os membros da Xunta de Xefes, creo que hai un camiño. Permitídemme participar convosco na visión de futuro cuxa esperanza ofrecemos. Consiste en que emprenderemos un programa para opoñerse á ameaza dos mísiles soviéticos con medidas que son defensivas. Volvamos ás verdadeiras forzas da tecnoloxía que configurou a nosa gran base industrial que nos deu a calidade de vida da que gozamos hoxe.

¿Podería a xente libre vivir segura sen o coñecemento de que a súa seguridade non se apoia sobre a ameaza de inmediatas represalias norteamericanas para deter un ataque soviético, que nós puidésemos interceptar e destruír os seus mísiles balísticos estratéxicos antes de que alcanzasen a nosa propia terra ou a dos nosos aliados?

Ronald Reagan anuncia a Iniciativa de Defensa Estratéxica, 1983

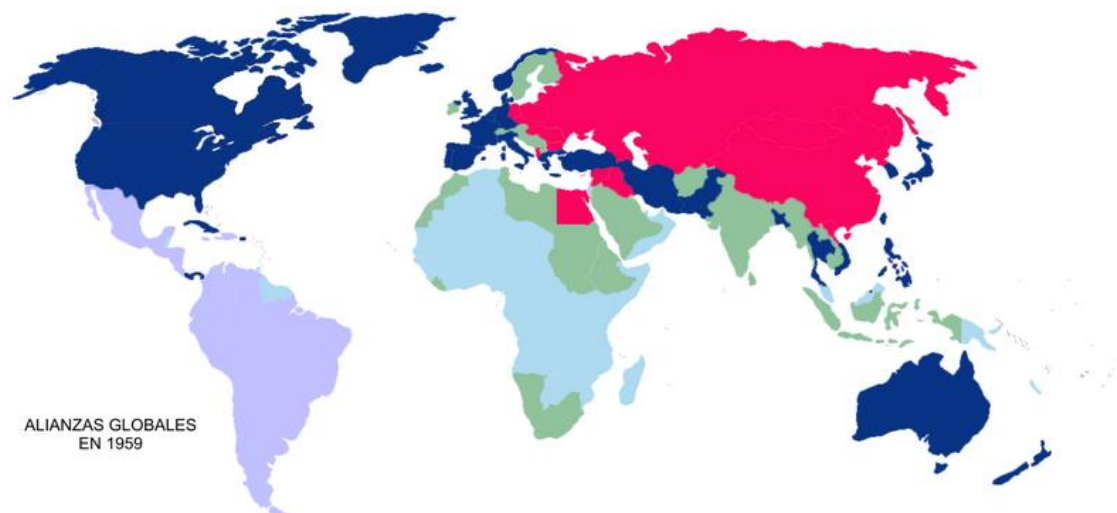

Check Point Charlie

	Estados Unidos	URSS
1948	10,9	13,1
1949	13,5	13,4
1950	14,5	15,5
1951	33,3	20,1
1952	47,8	21,9
1953	49,6	25,5
1954	42,7	28,0
1955	40,5	29,5
1956	41,7	26,7
1957	44,5	27,6
1958	45,5	30,2
1959	46,6	34,4
1960	45,3	36,9
1961	47,8	43,6
1962	52,3	49,9
1963	52,2	54,7
1964	51,2	48,7
1965	51,8	62,3
1966	67,5	69,7
1967	75,4	80,9
1968	80,7	85,4
1969	81,4	89,8
1970	77,8	72,0

Gastos de defensa das dúas superpotencias 1948-1970 (en miles de millóns de \$)

Esferas de influencia global en 1959. En azul Estados Unidos e os seus aliados, en azul claro móstranse as nacións que recibían axuda de Estados Unidos. En vermello a Unión Soviética e os seus aliados. En celeste, as colonias europeas e en verde claro as nacións non aliadas.

